

O dubrovačkoj filateliji

Matko Župa

Kako filatelija u dubrovačkoj sredini iz dana u dan zauzima sve veći i veći ugled i pobuđuje naročit interes među djecom i omladinom kao i odraslim osobama, to nam je želja da kroz ovaj natpis o njoj nešto поблиže upoznamo naše građanstvo.

Na temelju pozitivnih i vjerodostojnih podataka zna se, da je filatelija nikla u gradu Dubrovniku još 1877. godine, što do danas pred-

stavlja jedan prilično dugi period vremena od 78 godina, koje specijalno za »filatelistički vijek« čine jedan rijedak jubilej, može se reći, na području čitave naše domovine. Iz ovoga proizlazi, da je Dubrovnik mjesto, u kojem se na teritoriju Jugoslavije organizacija filatelističkog života ponajprije začela i ostvarila. Dakle, još sedamdesetih godina prošlog stoljeća postojalo je u Dubrovniku filatelističko udruženje pod imenom

»Circolo filatelico«. Doduše, ime društva je bilo tuđinsko, ali u ono vrijeme, kada je vladao u našim krajevima nenarodni režim, upotreba talijanskog jezika u društvenom životu Dalmacije nije bila nikakova rijetkost.

Duša, promotor i organizator filatelističkih stremljenja u Dubrovniku u ono doba bio je Frano barun Gondola. Spomenuto udruženje je bilo zapravo njegovo djelo. Pored Gondole udruženju su pripadali i u njemu aktivno radili Narcis Dettoni iz Gruža, te Antun Drobac i Mato Gračić iz Dubrovnika. Pošto je arhiv ovog društva na žalost izgubljen, nije moguće o njemu nešto i podrobnije iznijeti. Svakako je sigurno, da »Circolo filatelico« nije bio dugog vijeka, jer već devedesetih godina nije više u Dubrovniku postojao. Tragičnom smrću svog osnivača, vjerojatno se i ono ugasilo. Vrijedno je spomenuti, da je Frano Gondola pokretač dubrovačkog »Circolo filatelica« bio zadnji odvjetak vlasteoske porodice Gundulića. On je u svoje vrijeme bio i načelnik grada Dubrovnika. Gondola se filatelijom intenzivno bavio, a njegova je zbirka klasike u filatelističkom svijetu uživala odličan glas i po svom opsegu i po svojoj kvaliteti. Ta je vrijedna zbirka maraka Gondole poslije njegove smrti prešla bila u vlasnost Dr. Mata Gračića.

Prestankom postojanja udruženja »Circolo filatelico« prestao je u gradu organizirani filatelistički rad. Nastupilo je tada u tome pogledu društveno mrtvilo, koje je potrajalo sve do godine 1919-e, iako su se pojedinci, razumije se, i dalje bavili filatelijom neorganizirano.

Na poticaj i zalaganje sada pok. Jova Bravačića zasnovan je i obrazovan današnji filatelistički kolektiv pod imenom »Filatelistički klub Dubrovnik«, i to kao kontinuitet već postojeće filatelističke tradicije u Dubrovniku. Klub tada nije imao svojih prostorija, već su se njegovi članovi sastajali po privatnim kućama, da u veselu društvu i u časovima odmora nađu najbolju razonodu i zabavu baš kroz rad na polju filatelističke aktivnosti.

Prizor „San Ljetne noći“ u parku Gradac

Prizor „Robinja“ pred Kneževim dvorom

Jedan od suosnivača ovog Kluba bio je nestor dubrovačke filatelije Dr. Niko Iveta, koji se već od svoje 12. godine počeo baviti sakupljanjem maraka. Dr. Iveta je vršio čast predsjednika ovog Kluba punih 20 godina, a povodom prve izložbe, koju je klub priredio u Dubrovniku 1950-e godine, on je izabran za počasnog člana i doživotnog njegovog počasnog predsjednika. Na nedavnoj pak godišnjoj skupštini Filatelističkog saveza Hrvatske u Zagrebu Dr. Niko Iveta je izabran za potpredsjednika Saveza, a to je ujedno bilo i veliko priznanje samom »Filatelističkom klubu« u Dubrovniku.

U vremenu od 1919. do 1940. godine Klub je imao u svojim redovima izmjenično od šest do dvadeset članova — kroz rat je taj broj nešto porastao — a od Oslobođenja od 60 do 80 članova te posebno pionira i omladinaca.

Drug Erwin Zwerger, naš poznati filatelista, ima također zasluga za napredak i razvoj filatelije u Dubrovniku. I on je vršio dužnost predsjednika Filatelističkog Kluba skoro preko pet godina, a i danas aktivno djeluje u njemu.

Već tri godine na čelu Kluba se nalazi Ing. Pero Šutić, kojemu je čast predsjednika i sada opet povjerena, a koji vodi Klub sa ljubavlju i brine se za njegov daljnji prosperitet.

U posljednje vrijeme dubrovački »Filatelistički klub« je učinio dosta na propagandi filatelije među pionirima i omladinom, a i dalje će tako nastojati.

Za naročite zasluge na polju filatelističke djelatnosti, povodom čega je i Klub napredovao, bili su izabrani za njegove počasne članove vanjski filatelisti Ing. Vladimir Fleck, Dragan Novak i Radoslav Horvat, a od domaćih Dr. Niko Iveta, Ivica Nadramija, dugogodišnji a i sadašnji blagajnik Kluba, te Ervin Zwerger.

Filatelisti Dubrovnika prvi put su javno nastupili I. Izložbom maraka godine 1950-e kao kolektiv, kojom prilikom je bio postignut i veoma dobar uspjeh, a organizaciji izložbe je bilo odano nekoliko priznanja, za koje kao najbolji dokaz služi »Knjižga posjeta i utisaka«. Bilo je to u okviru IX. Svjetske šahovske olimpijade u Dubrovniku, a upravo onda, kada su počele da se odvijaju »Dubrovačke ljetne igre«, najveća kulturno umjetnička manifestacija ove vrste u našoj zemlji.

Na području ovog grada postoji još jedno filatelističko društvo, registrirano od F. S. H.-e kao podružnica broj 24, a nosi naziv »Dubrava«. I tu je okupljen stanovit broj filatelista, koji se također s uspjehom bavi ovom interesantnom sabiračkom djelatnošću. — »Filatelistički Klub« u Dubrovniku registriran je kao podružnica Saveza broj 5.

Danas je filatelija u svijetu uzela ogromnog maha i u svoje redove okupila doista velik broj strastvenih sakupljača tih bezbrojnih lijepih i interesantnih malih papirića, odštampanih u nizu nijansa raznih boja i crteža. Baš zbog prevelikog broja maraka, koje se u pojedinim državama izdaju, filatelisti su prinuđeni da se u svojem sakupljanju ograniče ili na sabiranje maraka jedne zemlje ili pak jedne teme, jednog motiva. Pod tematskim ili pak motivskim zbirkama podrazumijevaju se zbirke maraka, koje prikazuju — recimo — brodove na markama, cvijeće, djecu, avione, znamenite ljude raznih profesija, muziku, arhitekturu, planinare, saobraćajna sredstva, Crveni križ, historijske momente, likovnu umjetnost, medicinu uopće, borbu protiv tuberkuloze, ili raka, i još niz drugih vrsta. — Ovom prilikom želimo se posebno dotaknuti teme »Brodova na markama«, koju sakupljaju i obrađuju nekoliko filatelista u Dubrovniku, s obzirom da je baš pomorstvo u starije vrijeme, a i danas je pored turizma, jedna od najglavnijih privrednih djelatnosti ovoga grada.

Sama zbirka »Brodova na markama« veoma je interesantna i pobuđuje pažnju svakog gledaoca, a najviše pak veseli samog filatelistu, koji uspijeva da je dalje sve bolje i svestranije upotpunjuje. Na markama se na jedan veoma podešan način može da vidi i prati razvoj pomorstva gotovo na svih pet kontinenata. Filatelisti zato

vrše klasifikaciju svojih maraka i sortiraju ih prema tipovima brodova ili uopće pomorskih saobraćajnih sredstava, na pr. pokazuju li — recimo — splavi, galije, karavele, razne tipove jedrenjaka, pak prve početke brodova na paru, koji su se pojavili u XVIII. stoljeću, kada su parobrodi pored mašine nosili još i jedra, zatim trgovačke parobrode, pa putničke, ratne, niz tipova sportskih jedrilica, lađe na vesla, šlepove, podmornice, riječne brodove i t. d.

Nema danas gotovo ni jedne države na svijetu, koja od početka pojave marke, a bilo je to 1840. godine, nije izdala neku od svojih serija, a da nije bila posvećena pomorstvu ili da nije barem prikazala po koju vrstu broda ili koju od naročito zaslužnih ličnosti na tome polju.

Kada se, međutim, govori o filateliji i filatelista u dubrovačkoj sredini, onda upada u oči jedna prilično žalosna činjenica: upravo iz redova pomoraca ima veoma malo onih, koji se bave ovom plemenitom i lijepom vrstom sabiranja. Oni imaju za ovo i najviše mogućnosti, jer po svojem zvanju dolaze stalno u kontakt sa nizom zemalja, gdje imaju prilike da sakupe marke.

Kao aktivnog i pasioniranog filatelistu pomorca želimo svakako istaknuti u ovom članku Kap. Iva Dujmovića, koji se prema svojim mogućnostima zalaže za napredak i uspjeh »Filatelističkog kluba« u Dubrovniku.

Iz redova uprave kluba pojedini članovi počeli su već obilaziti škole i držati predavanja u njima i djeci i starijoj omladini, a u programu je predviđeno da se posjeti i Nautika, kako bi se i u toj školi što više đaka zainteresiralo za filateliju.

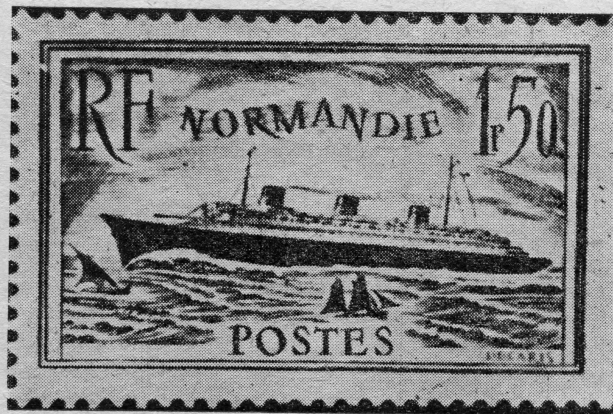
U okviru »Dubrovačkih ljetnih igara« ponovno nakon pet godina »Filatelistički klub« organizira mjeseca lipnja svoju II. Izložbu maraka. — Tom prilikom bit će izdane i dvije marke, koje će pokazivati jedan motiv iz Shakespear-ovog »Sna ljetne noći«, a druga detalj iz Lucíćeve

»Robinje«. Ovo će biti veoma značajna forma propagiranja »Dubrovačkog festivala« ne samo u okviru naše zemlje, već i van granica FNR Jugoslavije, a tako će najbolje doći do izražaja i vrijednost marke, s obzirom za svrhu, kojoj je kroz ovo izdanje namijenjena.

Formiran je veći poseban Izložbeni odbor od 12 lica sa počasnim predsjedništvom u koje su izabrani Ivica Šuljak, predsjednik NOG, Dr. Niko Iveta i Mato Mojaš, te radnim predsjedništvom, u kome su predsjednik Matko Župa, tajnik Miljenko Cvitanović i blagajnik Antun Zaگو.

Marke na izložbi će biti postavljene u 100 vitrina, a radi propagande će se izraditi i poseban plakat, koji će biti dostavljen svim filatelističkim podružnicama u zemlji. Kovertе sa jednim motivom Dubrovnika i poseban žig već su u izradbi, a organizirat će se i filatelistička lutrija. — Veliko razumijevanje za nastojanja dubrovačkog »Filatelističkog kluba« pokazuju Narodni odbori Grada i Kotara, koji u svakoj prilici pomažu Klub i materijalno i moralno.

Dubrovnik, grad međunarodnog turizma, poznat širom svijeta, i ove će godine moći da svojim posjetiocima iz zemlje i inozemstva pruži još jednu atrakciju i to baš kroz »Izložbu maraka« i filateliju uopće, koja će dati svoj prilog velikim kulturnim manifestacijama ovog »bisera našeg Jadrana«.